

Adatvédelem / GDPR

dr. Lengyel Márk

Adatvédelem / GDPR

I. A rendszer

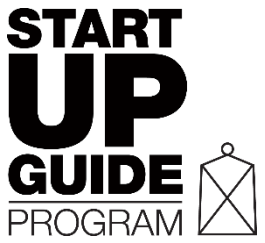
II. A szabályok

- fogalmak
- felelősség
- hozzájárulás

III. És jó ez nekünk...?

A rendszer – elvi alapok

- Polgári jog

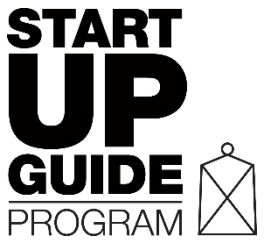
- egyenrangú felek ügyletei
- felnőtt, tájékozott, a saját döntéseik következményeit elviselni képes szereplők
- az ügyletek alapja a bizalom
- a jog feladata nem az, hogy megvédje őket, hanem az, hogy lehetőséget adjon nekik arra, hogy megvédjék magukat
- minimális, alapelvi szintű szabályozás

- Fogyasztóvédelem

- a fogyasztó kiszolgáltatót az ügylet során
- a fogyasztó nem látja át a döntései következményeit, nem képes a saját érdekeinek képviselésére
- az ügyletek alapja a tájékoztatás és a szabályozottság
- a jog feladata, hogy a fogyasztó érdekeit érvényesítse
- részletes, terjedelmes szabályozás

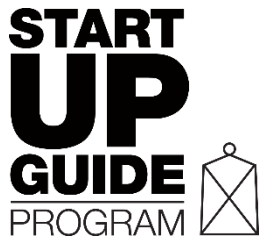
A rendszer – fejlődés

- USA jog, Magyar jog 2018-ig:
  - az adatvédelem a személyhez fűződő jogok együttesének része
  - adatvédelem: döntően a polgári jog világába tartozik
- 2018/2019 - fordulópont
  - EU: 2018 IV. – hatályba lép a GDPR
  - USA: FTC 5 mrd. USD bírság a Facebooknak („privacy violations” – Cambridge Analytica)

A rendszer – adatvédelmi jogszabályok

- GDPR

- 2016/46/EK rendelet – az EU döntéshozóinak reakciója a személyes adatok felértékelődésére

- Infotv.

- 2011. évi CXII. tv. az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról
- Nem csak a személyes adatokról szól: a közérdekű adatok nyilvánosságáról is rendelkezik

- Ágazati jogszabályok – külön jogszabályok rendelkeznek róluk

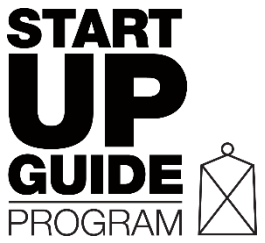
- egészségügyi adatok kezelése
- Adatkezelés a hírközlésben
- etc...

- Btk.

- Személyes adattal visszaélés (Btk. 219. §)

A rendszer – alapelvek

- Jogszerűség, tisztességes eljárás, átláthatóság
- Célhoz kötöttség
- Adattakarékosság
- Pontosság
- Korlátozott tárolhatóság
- Integritás és bizalmas jelleg
- +
- Elszámoltathatóság

A szabályok – fogalmak / érintett, személyes adat

- **„személyes adat”**: azonosított vagy azonosítható **természetes személyre** („érintett”) vonatkozó **bármely információ**; azonosítható az a természetes személy, aki közvetlen vagy közvetett módon, különösen valamely azonosító, például név, szám, **helymeghatározó adat**, **online azonosító** vagy a természetes személy testi, fiziológiai, genetikai, szellemi, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára vonatkozó egy vagy több tényező alapján azonosítható – GDPR
- **személyes adat**: az érintettre vonatkozó **bármely információ** – Infotv.
- **érintett**: bármely információ alapján **azonosított vagy azonosítható természetes személy** – Infotv.

- **„adatkezelés”**: a személyes **adatokon vagy adatállományokon automatizált vagy nem automatizált módon** végzett **bármely művelet** vagy műveletek összessége, így a gyűjtés, rögzítés, rendszerezés, tagolás, tárolás, átalakítás vagy megváltoztatás, lekérdezés, betekintés, felhasználás, közlés továbbítás, terjesztés vagy egyéb módon történő hozzáférhetővé tétel útján, összehangolás vagy összekapcsolás, korlátozás, törlés, illetve megsemmisítés; – GDPR
- **adatkezelés**: az alkalmazott eljárástól függetlenül **az adaton végzett bármely művelet vagy a műveletek összessége**, így különösen gyűjtése, felvétele, rögzítése, rendszerezése, tárolása, megváltoztatása, felhasználása, lekérdezése, továbbítása, nyilvánosságra hozatala, összehangolása vagy összekapcsolása, zárolása, törlése és megsemmisítése, valamint az adat további felhasználásának megakadályozása, fénykép-, hang- vagy képfelvétel készítése, valamint a személy azonosítására alkalmas fizikai jellemzők (pl. ujj- vagy tenyérynymat, DNS-minta, íriszkép) rögzítése; – Infotv.

A szabályok – fogalmak / adatkezelő

- **„adatkezelő”**: az a természetes vagy jogi személy, közhatalmi szerv, ügynökség vagy bármely egyéb szerv, amely **a személyes adatok kezelésének céljait és eszközeit önállóan vagy másokkal együtt meghatározza**; ha az adatkezelés céljait és eszközeit az uniós vagy a tagállami jog határozza meg, az adatkezelőt vagy az adatkezelő kijelölésére vonatkozó különös szempontokat az uniós vagy a tagállami jog is meghatározhatja – GDPR
- **adatkezelő**: az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely – törvényben vagy az Európai Unió kötelező jogi aktusában meghatározott keretek között – önállóan vagy másokkal együtt **az adat kezelésének célját meghatározza, az adatkezelésre (beleértve a felhasznált eszközt) vonatkozó döntéseket meghozza és végrehajtja, vagy az adatfeldolgozóval végrehajtatja** – Infotv.

A szabályok – fogalmak / adatfeldolgozó

- **„adatfeldolgozó”**: az a természetes vagy jogi személy, közhatalmi szerv, ügynökség vagy bármely egyéb szerv, amely **az adatkezelő nevében személyes adatokat kezel** – GDPR
- **adatfeldolgozás**: az adatkezelő megbízásából vagy rendelkezése alapján eljáró adatfeldolgozó által végzett adatkezelési műveletek összessége – Infotv.
- **adatfeldolgozó**: az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely – törvényben vagy az Európai Unió kötelező jogi aktusában meghatározott keretek között és feltételekkel – **az adatkezelő megbízásából vagy rendelkezése alapján személyes adatokat kezel** – Infotv.

A szabályok – felelősség (1)

- Az adatkezelő az adatkezelés jellege, hatóköre, körülményei és céljai, valamint a természetes személyek jogaira és szabadságaira jelentett, változó valószínűségű és súlyosságú kockázat figyelembevételével **megfelelő technikai és szervezési intézkedéseket hajt végre** annak biztosítása és bizonyítása céljából, **hogy a személyes adatok kezelése e rendelettel összhangban történik**. Ezeket az intézkedéseket az adatkezelő felülvizsgálja és szükség esetén naprakésszé teszi. [...] Ha az az adatkezelési tevékenység vonatkozásában arányos, az (1) bekezdésben említett intézkedések részeként **az adatkezelő megfelelő belső adatvédelmi szabályokat is alkalmaz**. – GDPR
- Az **adatfeldolgozó** és bármely, **az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó irányítása alatt eljáró, a személyes adatokhoz hozzáféréssel rendelkező személy** ezeket az adatokat kizárólag az **adatkezelő utasításának megfelelően kezelheti**, kivéve, ha az ettől való eltérésre őt uniós vagy tagállami jog kötelezi. - GDPR

A szabályok – felelősség (2)

- Az adatkezelő a tudomány és technológia állása és a megvalósítás költségei, továbbá az adatkezelés jellege, hatóköre, körülményei és céljai, valamint a természetes személyek jogaira és szabadságaira jelentett, változó valószínűségű és súlyosságú kockázat figyelembevételével **mind az adatkezelés módjának meghatározásakor, mind pedig az adatkezelés során olyan megfelelő technikai és szervezési intézkedéseket** – például álnevesítést – **hajt végre**, amelyek célja egyrészt **az adatvédelmi elvek**, például az adattakarékosság hatékony **megvalósítása**, másrészt az e rendeletben foglalt követelmények teljesítéséhez és **az érintettek jogainak védelméhez szükséges garanciák beépítése** az adatkezelés folyamatába. [...] Az adatkezelő megfelelő technikai és szervezési intézkedéseket hajt végre annak biztosítására, hogy **alapértelmezés szerint kizárólag olyan személyes adatok kezelésére kerüljön sor, amelyek az adott konkrét adatkezelési cél szempontjából szükségesek**. Ez a kötelezettség vonatkozik a gyűjtött személyes adatok mennyiségére, kezelésük mértékére, tárolásuk időtartamára és hozzáférhetőségükre. Ezek az intézkedések különösen azt kell, hogy biztosítsák, hogy **a személyes adatok alapértelmezés szerint a természetes személy beavatkozása nélkül ne válhassanak hozzáférhetővé meghatározatlan számú személy számára**.

- Az adatvédelmi incidenst az adatkezelő **indokolatlan késedelem nélkül, és ha lehetséges, legkésőbb 72 órával azután, hogy az adatvédelmi incidens a tudomására jutott, bejelenti** az 55. cikk alapján illetékes **felügyeleti hatóságnak**, kivéve, ha az adatvédelmi incidens valószínűsíthetően nem jár kockázattal a természetes személyek jogaira és szabadságaira nézve. Ha a bejelentés nem történik meg 72 órán belül, mellékelni kell hozzá a késedelem igazolására szolgáló indokokat is. - GDPR
- Az **adatfeldolgozó** az adatvédelmi incidenst, az arról való tudomásszerzését követően indokolatlan késedelem nélkül bejelenti az **adatkezelőnek** - GDPR
- Az **adatkezelő nyilvántartja az adatvédelmi incidenseket**, feltüntetve az adatvédelmi incidenshez kapcsolódó tényeket, annak hatásait és az orvoslására tett intézkedéseket. E nyilvántartás lehetővé teszi, hogy a felügyeleti hatóság ellenőrizze az e cikk követelményeinek való megfelelést. - GDPR
- Ha az adatvédelmi incidens **valószínűsíthetően magas kockázattal jár** a természetes személyek jogaira és szabadságaira nézve, az adatkezelő **indokolatlan késedelem nélkül tájékoztatja az érintettet az adatvédelmi incidensről.** - GDPR

A szabályok – hozzájárulás / egy a jogcímek közül

- az érintett **hozzájárulását** adta személyes adatainak egy vagy több konkrét célból történő kezeléséhez;
- az adatkezelés olyan **szerződés teljesítéséhez szükséges**, amelyben az érintett az egyik fél, vagy az a szerződés megkötését megelőzően az érintett kérésére történő lépések megtételéhez szükséges;
- az adatkezelés az **adatkezelőre vonatkozó jogi kötelezettség** teljesítéséhez szükséges;
- az adatkezelés az **érintett vagy egy másik természetes személy létfontosságú érdekeinek védelme** miatt szükséges;
- az adatkezelés **közérdekű** vagy az adatkezelőre ruházott közhatalmi jogosítvány gyakorlásának keretében végzett feladat végrehajtásához szükséges;
- az adatkezelés **az adatkezelő vagy egy harmadik fél jogos érdekeinek érvényesítéséhez szükséges**, kivéve, ha ezen érdekekkel szemben elsőbbséget élveznek az érintett olyan érdekei vagy alapvető jogai és szabadságai, amelyek személyes adatok védelmét teszik szükségessé, különösen, ha az érintett gyermek. - GDPR

A szabályok – hozzájárulás / hogyan?

- Az adatkezelés célját **e jogalapra hivatkozással** kell meghatározni – GDPR
- az adatkezelőnek **képesnek kell lennie annak igazolására**, hogy az érintett személyes adatainak kezeléséhez hozzájárult – GDPR
- Ha az érintett hozzájárulását olyan írásbeli nyilatkozat keretében adja meg, amely más ügyekre is vonatkozik, a hozzájárulás iránti kérelmet ezektől a **más ügyektől egyértelműen megkülönböztethető módon** kell előadni, **érthető és könnyen hozzáférhető formában, világos és egyszerű nyelvezettel.** – GDPR
- *hozzájárulás:* az érintett akaratának **önkéntes, határozott és megfelelő tájékoztatáson alapuló egyértelmű** kinyilvánítása, amellyel az érintett **nyilatkozat vagy az akaratát félreérthetetlenül kifejező más magatartás útján** jelzi, hogy beleegyezését adja a rá vonatkozó személyes adatok kezeléséhez – Infotv.

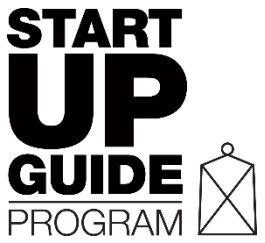
A szabályok – hozzájárulás / gyermekek

- Ha a 6. cikk (1) bekezdésének a) pontja alkalmazandó, a **közvetlenül gyermekeknek kínált, információs társadalommal összefüggő szolgáltatások** vonatkozásában végzett személyes adatok kezelése akkor jogszerű, ha **a gyermek a 16. életévét betöltötte**. A **16. életévét be nem töltött gyermek esetén**, a gyermekek személyes adatainak kezelése csak akkor és olyan mértékben jogszerű, ha **a hozzájárulást a gyermek feletti szülői felügyeletet gyakorló adta meg, illetve engedélyezte**. – GDPR
- Az adatkezelő – figyelembe véve az elérhető technológiát – **észszerű erőfeszítéseket** tesz, hogy ilyen esetekben **ellenőrizze**, hogy a hozzájárulást a gyermek feletti szülői felügyeleti jog gyakorlója adta meg, illetve engedélyezte. – GDPR

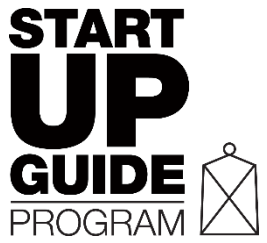
A szabályok – hozzájárulás / különleges adatok

- **A faji vagy etnikai származásra, politikai véleményre, vallási vagy világnézeti meggyőződésre vagy szakszervezeti tagságra utaló személyes adatok, valamint a természetes személyek egyedi azonosítását célzó genetikai és biometrikus adatok, az egészségügyi adatok és a természetes személyek szexuális életére vagy szexuális irányultságára vonatkozó személyes adatok – GDPR / Infotv.**
- Kifejezett hozzájárulás alapján kezelhető – GDPR / Infotv.
- Szigorúbb szervezési, védelmi követelmények - súlyosabb felelősség

A szabályok – hozzájárulás / a tájékoztatás formája

- tömör
- átlátható
- érthető
- könnyen hozzáférhető formában
- világosan és közérthetően megfogalmazva
- írásban vagy más módon (?) – ideértve adott esetben az elektronikus utat is.
- az érintett kérésére szóbeli tájékoztatás is adható (személyazonosság igazolása mellett)

A szabályok – hozzájárulás / a tájékoztatás tartalma

- az adatkezelő / képviselője / adatvédelmi tisztviselő kiléte, elérhetőségei
- az adatkezelés célja, jogalapja
- kivel közlik a személyes adatot (az adatkezelés „címezettjei”, a címzettek kategóriái)
- továbbítjuk-e az adatokat az EU-n kívüli más országba?
- meddig kezeljük / tároljuk a személyes adatokat?
- az érintett jogai
- a hozzájárulás bármely időpontban történő visszavonásához való jog, amely nem érinti a visszavonás előtt a hozzájárulás alapján végrehajtott adatkezelés jogszerűségét – GDPR
- a felügyeleti hatósághoz címzett panasz benyújtásának joga (NAIH, bíróság)
- ...

A szabályok – hozzájárulás / az érintett jogai

Az érintett jogosult arra, hogy [...] az e törvényben meghatározott feltételek szerint

- a) az adatkezeléssel összefüggő tényekről az adatkezelés megkezdését megelőzően tájékoztatást kapjon (a továbbiakban: **előzetes tájékozódáshoz való jog**),
- b) kérelmére személyes adatait és az azok kezelésével összefüggő információkat az adatkezelő a rendelkezésére bocsássa (a továbbiakban: **hozzáféréshez való jog**),
- c) kérelmére, valamint az e fejezetben meghatározott további esetekben személyes adatait az adatkezelő helyesbítse, illetve kiegészítse (a továbbiakban: **helyesbítéshez való jog**),
- d) kérelmére, valamint az e fejezetben meghatározott további esetekben személyes adatai kezelését az adatkezelő korlátozza (a továbbiakban: **az adatkezelés korlátozásához való jog**),
- e) kérelmére, valamint az e fejezetben meghatározott további esetekben személyes adatait az adatkezelő törölje (a továbbiakban: **törléshez való jog**). – Infotv

A szabályok – értékelés (1)

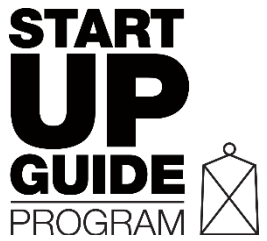

Adottság, a jogszabályt be kell tartani – de gondolkodni talán nem árt...

- Mi a megfelelés társadalmi költsége
  - Hány munkaóra a kormányzatban?
  - Hány munkaóra a piaci szereplőknél?
  - A KKV-knál?
- Mi a jogszabály haszna?
  - Elolvassák-e a felhasználók a tájékoztatást? – Egyáltalán, érdekel ez valakit?
  - Nőtt-e a felhasználói bizalom?
  - Javult-e az adatkezelés biztonsága?

A szabályok – értékelés (2)

- Bizalom vs. compliance
  - Tényleg az egyre vastagabb jogszabályok jelentik a fejlődést?
- Kinek jó?
  - Digitális monopóliumok, nagyvállalatok – viszonylag könnyen megfelelnek
  - KKV-k, civil szervezetek, startupok – számukra masszív belépési korlát
  - Igazságos-e eredendően egyenlőtlen helyzetben lévő szereplőkre azonos mércét alkalmazni?

Köszönöm a figyelmüket!

dr. Lengyel Márk